

Tiivistelmä Euroopan tietosuojavaltuutetun 14 päivänä kesäkuuta 2012 antamasta lausunnosta, joka koskee ehdotusta asetukseksi eurooppalaisista riskipääomarahastoista ja ehdotusta asetukseksi eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista

(Koko lausunto on luettavissa englanniksi, ranskaksi ja saksaksi Euroopan tietosuojavaltuutetun verkkosivuilla <http://www.edps.europa.eu>)

(2012/C 335/09)

Johdanto

Euroopan tietosuojavaltuutetun kuuleminen

1. Komissio hyväksyi 7 päivänä joulukuuta 2011 ehdotuksen asetukseksi eurooppalaisista riskipääomarahastoista ⁽¹⁾. Samana päivänä komissio hyväksyi ehdotuksen asetukseksi eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista ⁽²⁾. Ehdotukset lähetettiin Euroopan tietosuojavaltuutetulle kuulemista varten 12 päivänä joulukuuta 2011.
2. Euroopan tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen siihen, että komissio on pyytänyt häneltä lausuntoa, ja suosittelee, että asetusehdotusten johdanto-osaan sisällytetään viittaus tähän lausuntoon.
3. Riskipääomarahastojen ja yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneiden rahastojen oikeudellisen kehityksen täytäntöönpano ja soveltaminen voi tietyissä tapauksissa vaikuttaa yksilöiden oikeuksiin henkilötietojen käsittelyn alalla. Asetusehdotukset sisältävät säännöksiä, joilla voi olla vaikutuksia asianosaisten tietosuojaan; ne koskevat muun muassa tietosuojalainsäädännön soveltamista, rajat ylittävää tietojenvaihtoa, toimivaltaisten viranomaisten tutkintavaltuuksia ja rahastojen hoitajien tietokantoja.
4. Useissa käsiteltävinä olevissa ja mahdollisissa tulevaisuudessa ehdotuksissa on tässä lausunnossa mainittuihin verrattavissa olevia säännöksiä, kuten ne, joita on käsitelty Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunnoissa pankkilainsäädännön tarkistamista koskevasta lainsäädäntöpaketistä, luottoluokituskäytännöistä, rahoitusvälineiden markkinoista (rahoitusmarkkinadirektiivi/rahoitusmarkkina-asetus) ja markkinoiden väärinkäytöstä ⁽³⁾. Näin ollen Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee tämän lausunnon lukemista yhdessä edellä mainituista aloitteista 10 päivänä helmikuuta 2012 antamiensa lausuntojen kanssa.

Ehdotuksen tavoitteet ja soveltamisala

5. Ehdotettujen asetusten tarkoituksena on ratkaista erilaisia ongelmia, joita molemmantyyppisiin rahastoihin liittyy.
6. Vaikka riskipääomarahastoissa keskitytään pääomarahoitukseen antamiseen pk-yrityksille, Euroopan riskipääoma-ala on sirpaloitunut ja hajanainen. Tämän vuoksi sijoittajat ovat tilastollisesti merkittävällä tavalla vastahakoisia sijoittamaan riskipääomarahastoihin. Säästöjen hajanaisuus myös estää erikoistuneita riskipääomarahastoja hankkimasta merkittävää pääomaa ulkomailta. Mahdolliset sijoittajat suosivat tällä hetkellä enemmän sijoituksia yksityiseen pääomaan kuin riskipääomaan. Tällä on kielteinen vaikutus Euroopan maailmanlaajuisen kilpailukykyyn. Riskipääomarahastoja koskevassa asetusehdotuksessa on tarkoitus puuttua näihin ongelmiin.
7. Eurooppalaisia yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneita rahastoja koskevassa asetuksessa esitetyissä mahdollisissa rahoitusvälineissä ei rajoituta vain pääomarahoitukseen. Yhteiskunnalliset yritykset voivat turvautua myös muunlaiseen rahoitukseen, jossa yhdistetään julkista ja yksityistä rahoitusta, velkainstrumentteja tai pienlainoja. Ehdotettujen yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneiden rahastojen osalta säännösten mukaan niille on siis tarjolla suurempi määrä vaatimukset täyttäviä sijoitusinstrumentteja kuin riskipääomarahastoille.
8. Lisäksi yhteiskunnallisiin yrityksiin tehtyjä sijoituksia koskevat avoimuuskysymykset poikkeavat riskipääoma-alalla voimassa olevista yleisistä raportointivelvoitteista, sillä yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen tehtävien sijoitusten tavoitteena on jonkinlainen ”yhteiskunnallinen tuotto” eli myönteisten yhteiskunnallisten vaikutusten aikaansaaminen. Esitettyjen säännösten tietyissä osioissa kiinnitetään huomiota yhteiskunnallisia vaikutuksia koskevaan tietoon, vaikutusten mittaamiseen sekä vaikutusten aikaansaamiseksi käytettyihin strategioihin.

⁽¹⁾ COM(2011) 860.

⁽²⁾ COM(2011) 862.

⁽³⁾ Euroopan tietosuojavaltuutetun 10 päivänä helmikuuta 2012 antamat lausunnot, joihin voi tutustua osoitteessa <http://www.edps.europa.eu>

9. Eurooppalaisia riskipääomarahastoja ja eurooppalaisia yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneita rahastoja koskevien asetusehdotusten on tarkoitus täydentää toisiaan. Jos ehdotukset hyväksytään, niistä tulee omat, toisistaan riippumattomat säädöksensä.

Euroopan tietosuojavaltuutetun tärkein huomautus

10. Euroopan tietosuojavaltuutettu katsoo asetusehdotusten olevan tietosuojakysymysten osalta liian yleisiä. Joissain tapauksissa on epäselvää, käsitelläänkö henkilötietoja asetusehdotusten tietyjen säännösten nojalla esimerkiksi tiedonvaihdon, toimivaltaisten viranomaisten tutkintavaltuuksien ja EAMV:n tietokantojen perustamisen osalta.

Päätelmät

32. Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee, että

- asetusehdotusten johdanto-osaan sisällytetään viittaus tähän lausuntoon;
- asetusehdotuksiin lisätään säännöksiä, joissa painotetaan voimassa olevan tietosuojalainsäädännön täysimittaista sovellettavuutta. Euroopan tietosuojavaltuutettu ehdottaa myös, että selvennetään direktiiviä 95/46/EY koskevaa viittausta säätämällä, että kyseisiä säännöksiä on sovellettava yhdenmukaisesti direktiivin 95/46/EY täytäntöönpanoa koskevien kansallisten sääntöjen kanssa;
- täsmennetään, minkälaisia henkilötietoja ehdotettujen asetusten nojalla voidaan käsitellä ja siirtää, määritetään, missä tarkoituksessa kyseiset toimivaltaiset viranomaiset ja EAMV voivat käsitellä ja siirtää henkilötietoja, ja vahvistetaan edellä mainittua käsittelyä koskeva oikeasuhteinen tietojen säilytysaika tai vähintään otetaan käyttöön täsmälliset kriteerit sen vahvistamista varten;
- rajoitetaan toimivaltaisten viranomaisten oikeus tutustua asiakirjoihin ja tietoihin ehdotettuja asetuksia koskeviin, erikseen määritettyihin ja vakaviin rikkomuksiin ja tapauksiin, joissa on olemassa kohtuullinen epäily (jonka tukena on oltava konkreettista alustavaa näyttöä) siitä, että rikkomus on tapahtunut;
- otetaan käyttöön vaatimus, jonka mukaan toimivaltaisten viranomaisten on pyydettävä asiakirjoja ja tietoja virallisella päätöksellä, jossa esitetään oikeusperusta ja pyynnön tarkoitus sekä se, mitä tietoja pyydetään, määräaika, jossa tiedot on toimitettava, sekä vastaanottajan oikeus saattaa päätös tuomioistuimen tarkasteltavaksi;
- selvennetään rahastojen hoitajien tietokantojen oikeusperusta sisällyttämällä asetusehdotuksiin yksityiskohtaisempia säännöksiä. Näiden säännösten on oltava yhdenmukaisia asetuksen (EY) N:o 45/2001 vaatimusten kanssa. Tietokannan perustamista koskevassa säännöksessä on erityisesti i) määritettävä tietojen käsittelyn tarkoitus ja vahvistettava asetuksen mukaiset käyttötarkoitukset; ii) määritettävä, millä tahoilla (EAMV, toimivaltaiset viranomaiset, komissio) on oikeus tutustua mihinkin tietokantaan tallennettuihin tietoihin ja mahdollisuus muuttaa niitä; iii) taattava kaikille rekisteröidyille, joiden henkilötietoja voidaan tallentaa ja vaihtaa, oikeus tutustua tietoihin ja saada asianmukaista tietoa; iv) määritettävä ja rajattava henkilötietojen säilytysaika siten, että se vastaa kyseiseen tarkoitukseen tarvittavaa vähimmäisaikaa;
- henkilötietojen käsittelyn olennaisista näkökohdista ei pitäisi päättää delegoiduilla säädöksillä vaan ne pitäisi sisällyttää asetusehdotusten asiaan liittyviin artikloihin, koska ehdotetut asetukset ovat liian yleisiä rajat ylittävän tietojenvaihdon, toimivaltaisten viranomaisten tutkintavaltuuksien ja rahastojen hoitajien EAMV-tietokantojen perustamisen osalta;
- sisällytetään asetusehdotuksiin viittaukset siihen, että Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultava silloin, kun delegoidut säädökset ja täytäntöönpanosäädökset koskevat henkilötietojen käsittelyä.

Tehty Brysselissä 14 päivänä kesäkuuta 2012.

Giovanni BUTTARELLI
Euroopan apulaistietosuojavaltuutettu